TIESAS SPRIEDUMS (astotā palāta)

2024. gada 19. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Tiesu iestāžu sadarbība civillietās – Maksātnespējas procedūras – Regula (ES) 2015/848 – 3. pants – Starptautiskā jurisdikcija – Fiziskas personas, kas veic neatkarīgu darījumdarbību, galveno interešu centrs – Jēdziens "galvenā darījumdarbības vieta" – Jēdziens "uzņēmējdarbības vieta" – Akciju sabiedrības uzraudzības padomes priekšsēdētājs

Lietā C-501/23

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija) iesniegusi ar 2023. gada 29. jūnija lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2023. gada 7. augustā, tiesvedībā

DL

pret

Land Berlin,

TIESA (astotā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs N. Pisarra [*N. Piçarra*], trešās palātas priekšsēdētāja K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] (referente), kas pilda astotās palātas tiesneša pienākumus, un tiesnesis N. Jēskinens [*N. Jääskinen*],

ģenerāladvokāte: L. Medina,

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko snieguši:

– DL vārdā – *T. Winter, Rechtsanwalt,*

– Eiropas Komisijas vārdā – *C. Vollrath* un *W. Wils*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerāladvokātes uzklausīšanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerāladvokāta secinājumiem,

* Tiesvedības valoda – vācu.

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par maksātnespējas procedūrām (OV 2015, L 141, 19. lpp.) 3. panta 1. punkta kopsakarā ar šīs regulas 2. panta 10. punktu interpretāciju.

2 Šis lūgums iesniegts tiesvedībā starp DL un *Land Berlin* (Berlīnes federālā zeme, Vācija) par pēdējās minētās uzsākto maksātnespējas procedūru attiecībā uz DL.

Atbilstošās tiesību normas

3 Regulas 2015/848 23., 24., 28., 37. un 38. apsvērumā ir teikts:

"(23) Šī regula ļauj sākt galveno maksātnespējas procedūru dalībvalstī, kurā ir parādnieka galveno interešu centrs. Šādai procedūrai ir vispārēja darbības joma, un tās mērķis ir aptvert visus parādnieka aktīvus. Lai aizsargātu dažādas intereses, šī regula ļauj sākt sekundāro maksātnespējas procedūru līdztekus galvenajai maksātnespējas procedūrai. Sekundāro maksātnespējas procedūru var sākt tajā dalībvalstī, kurā atrodas parādnieka uzņēmējdarbības vieta. Sekundārās maksātnespējas procedūras darbība attiecas tikai uz šajā dalībvalstī esošajiem aktīviem. Obligātas koordinācijas noteikumi galvenajā maksātnespējas procedūrā atbilst vajadzībai pēc vienotības [Eiropas] Savienībā.

(24) Gadījumos, kad galvenā maksātnespējas procedūra attiecībā uz juridisku personu vai sabiedrību ir sākta dalībvalstī, kurā nav to juridiskā adrese, vajadzētu būt iespējai sākt sekundāro maksātnespējas procedūru juridiskās adreses dalībvalstī ar noteikumu, ka parādnieks šajā valstī veic saimniecisko darbību, izmantojot personālu un aktīvus, saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas judikatūru.

[..]

(28) Pārliecinoties, vai trešās personas var noskaidrot parādnieka galveno interešu centru, īpaša uzmanība būtu jāvelta kreditoriem un viņu priekšstatam par to, kur parādnieks pārvalda savas intereses. Tas var nozīmēt, ka galvenā interešu centra pārvietošanas gadījumā kreditori būtu laikus jāinformē par jauno atrašanās vietu, no kuras parādnieks veic savu darbību, piemēram, pievēršot uzmanību tam, ka parādnieks komerciālajā sarakstē norāda jaunu adresi vai publisko jauno atrašanās vietu citos atbilstošos veidos.

[..]

(37) Pirms galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas tiesības prasīt sākt maksātnespējas procedūru dalībvalstī, kurā atrodas parādnieka uzņēmējdarbības vieta, būtu piešķiramas vienīgi vietējiem kreditoriem un publiskām iestādēm vai vienīgi lietās, kurās galveno maksātnespējas procedūru nevar sākt saskaņā ar tās dalībvalsts tiesībām, kurā atrodas parādnieka galveno interešu centrs. Šā ierobežojuma iemesls ir tāds, ka pēc iespējas ir jāierobežo lietas, kurās teritoriālās maksātnespējas procedūras prasa pirms galvenās maksātnespējas procedūras.

(38) Pēc galvenās maksātnespējas procedūras sākšanas šī regula neierobežo tiesības prasīt maksātnespējas procedūru kādā dalībvalstī, kurā atrodas parādnieka uzņēmējdarbības vieta. Maksātnespējas procesa administrators galvenajā maksātnespējas procedūrā vai jebkura cita persona, kas ir pilnvarota saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesībām, var lūgt sākt sekundāro maksātnespējas procedūru."

4 Šīs regulas 2. panta 10. punktā "uzņēmējdarbības vieta" definēta kā "jebkura darbības vieta, kur parādnieks veic vai ir veicis trīs mēnešu laikposmā pirms pieteikuma sākt galveno maksātnespējas procedūru pastāvīgu saimniecisko darbību, izmantojot personālu un aktīvus".

5 Minētās regulas 3. pantā "Starptautiskā piekritība" paredzēts:

"1. Sākt maksātnespējas procedūru ("galvenā maksātnespējas procedūra") ir tās dalībvalsts tiesas piekritībā, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs. Galveno interešu centrs ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un ko trešās personas var noskaidrot.

Sabiedrības vai juridiskas personas gadījumā par galveno interešu centru uzskata juridisko adresi, ja nav pierādījumu par pretējo. Minēto prezumpciju piemēro tikai tad, ja juridiskā adrese nav pārcelta uz citu dalībvalsti trīs mēnešu laikā pirms pieteikuma sākt maksātnespējas procedūru.

Gadījumā, ja fiziska persona veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, par galveno interešu centru uzskata šīs fiziskās personas galveno darījumdarbības vietu, ja nav pierādījumu par pretējo. Minēto prezumpciju piemēro tikai tad, ja fiziskās personas galvenā darījumdarbības vieta nav pārcelta uz citu dalībvalsti trīs mēnešu laikā pirms pieteikuma sākt maksātnespējas procedūru.

Jebkuras citas fiziskas personas gadījumā par galveno interešu centru uzskata minētās fiziskās personas pastāvīgo dzīvesvietu, ja nav pierādījumu par pretējo. Šo prezumpciju piemēro tikai tad, ja pastāvīgā dzīvesvieta nav pārcelta uz citu dalībvalsti sešu mēnešu laikā pirms pieteikuma sākt maksātnespējas procedūru.

2. Ja parādnieka galveno interešu centrs atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, citas dalībvalsts tiesu piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras pret parādnieku tikai tad, ja šīs citas dalībvalsts teritorijā parādniekam ir uzņēmējdarbības vieta. Šīs procedūras sekas attiecas tikai uz tiem parādnieka aktīviem, kas atrodas pēdējā minētā dalībvalstī.

3. Ja maksātnespējas procedūras ir sāktas saskaņā ar 1. punktu, jebkuras procedūras, kas pēc tam sāktas saskaņā ar 2. punktu, ir sekundāras maksātnespējas procedūras.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

6 2020. gada 18. augustā Berlīnes federālā zeme vērsās *Amtsgericht Charlottenburg* (Šarlotenburgas pirmās instances tiesa, Vācija) ar pieteikumu par DL (turpmāk tekstā – "parādnieks") maksātnespējas procedūras sākšanu. Pieteikuma iesniegšanas dienā parādnieka dzīvesvieta bija Berlīnē (Vācija), Monako, Losandželosā (Amerikas Savienotās Valstis) un Senbertelemī salā (Francijas Antiļas). Viņš bija *Landbell AG*, atbilstoši Vācijas tiesībām dibinātas akciju sabiedrības

ar juridisko adresi Maincā (Vācija), uzraudzības padomes priekšsēdētājs. Viņa īpašumu veidoja bankas aktīvi Monako, kā arī līdzdalība atbilstoši Monako tiesībām dibinātās sabiedrībās, kuras turēja aktīvus, finanšu instrumentu kontu un līdzdalību sabiedrībās Vācijā.

7 Ar 2021. gada 27. jūlija rīkojumu *Amtsgericht Charlottenburg* (Šarlotenburgas pirmās instances tiesa) šo pieteikumu noraidīja kā nepieņemamu teritoriālās jurisdikcijas neesamības dēļ.

8 2022. gada 29. jūnijā *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa, Vācija), kurā *Finanzamt Wilmersdorf* (Vilmersdorfas Finanšu pārvalde, Vācija) kā kreditors iesniedza "tūlītēju prasību" (*sofortige Beschwerde*), atcēla šo rīkojumu un nodeva lietu *Amtsgericht Charlottenburg* (Šarlotenburgas pirmās instances tiesa), kurā sākotnēji bija celta prasība. *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) uzskatīja, ka parādnieka galveno interešu centrs atradās vietā, kurā tas veica savu neatkarīgo darījumdarbību kā uzraudzības padomes priekšsēdētājs.

9 It īpaši *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) 2022. gada 29. jūnija rīkojumā uzskatīja, ka parādnieks, būdams saskaņā ar Vācijas tiesībām dibinātas akciju sabiedrības uzraudzības padomes priekšsēdētājs, veica "neatkarīgu darījumdarbību" Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmā teikuma izpratnē. Tomēr tā nav piemērojusi šajā tiesību normā paredzēto prezumpciju, saskaņā ar kuru parādnieka galveno interešu centrs atrodas tā "galvenajā darījumdarbības vietā", ja vien nav pierādījumu par pretējo. Vispirms tā atsaucās uz jēdzienu "uzņēmējdarbības vieta", kas definēts šīs pašas regulas 2. panta 10. punktā, un norādīja, ka, veicot neatkarīgu darījumdarbību, parādnieks neizmanto personālu vai aktīvus ne Vācijā, ne citā vietā. Pēc tam, piemērojot Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta pirmās daļas otrajā teikumā ietverto definīciju, saskaņā ar kuru parādnieka galveno interešu centrs ir "vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un ko trešās personas var noskaidrot", viņš secināja, ka Vācijas tiesām ir starptautiskā piekritība maksātnespējas procesa sākšanai.

10 Parādnieks, kurš šaubās par Vācijas tiesu starptautisko jurisdikciju, cēla prasību (*Rechtsbeschwerde*) *Bundesgerichtshof* (Federālā augstākā tiesa, Vācija), kas ir iesniedzējtiesa. Šis parādnieks lūdz atcelt *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) nolēmumu un noraidīt kreditora tūlītējo prasību.

11 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Vācijas tiesu starptautiskā jurisdikcija jāizvērtē, ņemot vērā Regulas 2015/848 3. panta 1. punktu.

12 Šajā ziņā tā norāda, pirmkārt, ka saskaņā ar šīs regulas 3. panta 1. punkta pirmo daļu tās dalībvalsts tiesām, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, ir kompetence sākt maksātnespējas procedūru. Saskaņā ar šo tiesību normu "galveno interešu centrs ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un ko trešās personas var noskaidrot". Konkrētajā gadījumā, kad parādnieks ir fiziska persona, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību, minētās regulas 3. panta 1. punkta trešajā daļā ir paredzēta atspēkojama prezumpcija par to, ka šīs personas galveno interešu centrs ir tās "galvenā darījumdarbības vieta". Attiecībā uz jebkuru citu fizisku personu saskaņā ar šīs pašas regulas 3. panta 1. punkta ceturtās daļas pirmo teikumu tiek prezumēts, ka galveno interešu centrs ir attiecīgās personas pastāvīgā dzīvesvieta, ja nav pierādījumu par pretējo.

13 Iesniedzējtiesa, tāpat kā *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa), uzskata, ka parādnieks, iesniedzot pieteikumu par maksātnespējas procesa sākšanu, veica "neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību" Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmā teikuma izpratnē.

14 Iesniedzējtiesas ieskatā Savienības tiesībās šie jēdzieni ir jāinterpretē autonomi. Neatkarīgu darījumdarbību raksturo tas, ka, pirmkārt, attiecīgā persona veic darbības savā vārdā, savās interesēs un uz savu atbildību un, otrkārt, tā uzņemas ekonomisko risku, kas saistīts ar šīs darbības veikšanu. Šī persona darbojas savā vārdā un pati uz savu atbildību, brīvi organizē sava darba izpildes kārtību un saņem atlīdzību, kas veido tās ienākumus.

15 Pamatlietā šie nosacījumi parādniekam esot izpildīti, ņemot vērā, ka tas bija saskaņā ar Vācijas tiesībām dibinātas akciju sabiedrības uzraudzības padomes priekšsēdētājs un saskaņā ar šīm tiesībām uzraudzības padome nesaņēma akciju sabiedrības vadības norādījumus. Turklāt saskaņā ar *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) konstatējumiem parādnieks būtu varējis uzņemties ar atlīdzību saistītu risku.

16 Otrkārt, saskaņā ar Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmo teikumu tiekot prezumēts, ka fiziskas personas, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, galveno interešu centrs atrodas tās galvenajā darījumdarbības vietā. "Uzņēmējdarbības vieta" šīs regulas 2. panta 10. punkta izpratnē norāda uz visām vietām, kurās parādnieks veic pastāvīgu saimniecisko darbību, izmantojot personālu un aktīvus.

17 Ņemot vērā *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) konstatējumu, saskaņā ar kuru nebija jāpiemēro Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmajā teikumā ietvertā prezumpcija, jo parādnieks savas neatkarīgās darījumdarbības ietvaros neizmantoja personālu vai aktīvus, iesniedzējtiesa šaubās par šādas prasības atbilstību, lai noteiktu fiziskas personas, kas veic neatkarīgu darījumdarbību, galveno darbības vietu.

18 Iesniedzējtiesa uzskata – ja šī prasība tiktu izvirzīta, būtu jāuzskata, ka parādniekam nav "uzņēmējdarbības vietas" Regulas 2015/848 2. panta 10. punkta izpratnē. Tādējādi rastos jautājums, vai var prezumēt, ka vieta, kurā tiek veikta neatkarīga darījumdarbība saskaņā ar šīs regulas 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmo teikumu, ir vieta, kur ir parādnieka galveno interešu centrs, ja nav pierādījumu par pretējo.

19 Ja uz otro jautājumu būtu jāatbild apstiprinoši, tas, ka arī parādnieka galveno interešu centrs atrodas Vācijas teritorijā saskaņā ar Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmo teikumu, būtu atspēkojama prezumpcija.

20 Savukārt gadījumā, ja uz abiem iepriekšējiem jautājumiem tiktu sniegta noliedzoša atbilde, rastos jautājums, vai ir piemērojama šīs regulas 3. panta 1. punkta ceturtās daļas pirmajā teikumā paredzētā prezumpcija un vai uz fizisku personu, kurai nav "uzņēmējdarbības vietas", šīs pašas regulas 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmā teikuma izpratnē – attiecībā uz tās darījumdarbību vai profesionālo darbību – attiecas pirmajā minētajā tiesību normā norādītais jēdziens "jebkura cita fiziska persona".

21 Iesniedzējtiesa šajā ziņā precizē, ka *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) nav ņēmusi vērā Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta ceturtās daļas pirmajā teikumā paredzēto prezumpciju un ir piemērojusi šīs regulas 3. panta 1. punkta pirmās daļas otro teikumu. Ja minētās regulas 3. panta 1. punkta ceturtās daļas pirmajā teikumā paredzētā prezumpcija būtu piemērojama, vispirms būtu jānosaka parādnieka pastāvīgā dzīvesvieta pieteikuma par maksātnespējas procedūras uzsākšanu iesniegšanas brīdī. Pēc tam būtu jāpārbauda, vai vēl noskaidrojamie faktiskie apstākļi ļauj atspēkot šo prezumpciju. Šādas interpretācijas rezultātā būtu jāatceļ *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) rīkojums.

22 Šajos apstākļos *Bundesgerichtshof* (Federālā Augstākā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai [Regulas 2015/848] 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmais teikums kopsakarā ar [šīs regulas] 2. panta 10. punktu jāinterpretē tādējādi, ka tādas fiziskās personas, kura veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, darbības vietu uzskata par uzņēmējdarbības vietu arī tad, ja veiktā darbība neprasa izmantot personālu un īpašumu?

2) Ja atbilde uz pirmo jautājumu ir noliedzoša: vai [Regulas 2015/848] 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmais teikums jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja fiziska persona, kura veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, neuztur uzņēmējdarbības vietu [šīs] regulas 2. panta 10. punkta izpratnē, par tās galveno interešu centru uzskata vietu, kurā tiek veikta neatkarīgā darījumdarbība vai profesionālā darbība, ja nav pierādījumu par pretējo?

3) Ja atbilde uz otro jautājumu ir noliedzoša: vai [Regulas 2015/848] 3. panta 1. punkts jāinterpretē tādējādi, ka tad, ja fiziskā persona, kura veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, neuztur uzņēmējdarbības vietu šīs regulas 2. panta 10. punkta izpratnē, par tās galveno interešu centru saskaņā ar minētās regulas 3. panta 1. punkta ceturtās daļas pirmo teikumu uzskata tās pastāvīgo dzīvesvietu, ja nav pierādījumu par pretējo?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

23 Rakstveida apsvērumos parādnieks apstrīd iesniedzējtiesas vērtējumu, saskaņā ar kuru brīdī, kad tika iesniegts pieteikums par maksātnespējas procesa sākšanu, viņš veica "darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību" Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas pirmā teikuma izpratnē. Parādnieks uzskata, ka viņa veiktās darbības uzraudzības padomes priekšsēdētāja statusā, kas turklāt ir tikai sekundāras, neietilpst šajā jēdzienā, ņemot vērā šīs darbības veikšanas apstākļus.

24 Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru uz jautājumiem par Savienības tiesību interpretāciju, kurus valsts tiesa uzdevusi pašas noteiktajos tiesiskā regulējuma un faktisko apstākļu ietvaros, kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda, attiecas atbilstības pieņēmums. Atteikties lemt par valsts tiesas lūgumu Tiesa var tikai tad, ja ir acīmredzams, ka Savienības tiesību interpretācijai nav nekāda sakara ar pamatlietas apstākļiem vai tās priekšmetu, ja problēmai ir hipotētisks raksturs vai arī ja Tiesai nav zināmi faktiskie un tiesību apstākļi, kas vajadzīgi, lai sniegtu lietderīgu atbildi uz tai uzdotajiem jautājumiem (spriedums, 2016. gada 22. septembris, *Breitsamer und Ulrich*, C-113/15, EU:C:2016:718, 33. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

25 Minēto atbilstības pieņēmumu nevar atspēkot tas vien, ka kāds pamatlietas dalībnieks apstrīd noteiktus faktus, kuru precizitāte Tiesai nav jāpārbauda un no kuriem ir atkarīga minētā strīda priekšmeta noteikšana (spriedums, 2016. gada 22. septembris, *Breitsamer und Ulrich*, C-113/15, EU:C:2016:718, 34. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

26 Šajā gadījumā, kā izklāstīts šī sprieduma 13. punktā, iesniedzējtiesa ir skaidri norādījusi, ka tā neapšauba *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) konstatēto faktu, ka parādnieks pieteikuma par maksātnespējas procesa sākšanu iesniegšanas brīdī veica "neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību" Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas izpratnē. No lūguma

sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma izriet, ka ar prejudiciālajiem jautājumiem iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai šajā tiesību normā ietvertā prezumpcija var tikt piemērota šim parādniekam, lai gan viņa darbībai, kas tādējādi tiek kvalificēta kā "darījumdarbība vai kāda cita profesionālā darbība", nav nepieciešams nekāds personāls vai aktīvs ne Vācijas teritorijā, ne kādā citā vietā.

27 Šādos apstākļos uz uzdotajiem jautājumiem jāatbild, pamatojoties uz pieņēmumu, uz kuru balstās šī tiesa, proti, ka pieteikuma par maksātnespējas procesa sākšanu iesniegšanas brīdī parādnieks veica "darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību" Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas izpratnē. Šis pieņēmums attiecas uz pamatlietas faktiskajiem apstākļiem, kas Tiesai nav jāpārbauda.

Par pirmo jautājumu

28 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka fiziskas personas, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, "galvenās darbības vietas" jēdziens šīs tiesību normas izpratnē atbilst jēdzienam "uzņēmējdarbības vieta", kas definēts šīs regulas 2. panta 10. punktā.

29 Saskaņā ar Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta pirmo daļu tās dalībvalsts tiesu, kuras teritorijā atrodas parādnieka galveno interešu centrs, piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūru, kas šajā regulā ir saukta par "galveno maksātnespējas procedūru". Galveno interešu centrs ir vieta, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses un ko trešās personas var noskaidrot.

30 Šīs regulas 3. panta 1. punkta trešajā daļā paredzēts, ka fiziska persona, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, par galveno interešu centru uzskata attiecīgās personas galveno darbības vietu, ja nav pierādījumu par pretējo.

31 Šajā gadījumā iesniedzējtiesa interpretē jēdzienu "galvenā darījumdarbības vieta" Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas izpratnē, ņemot vērā jēdzienu "uzņēmējdarbības vieta", kas definēts šīs regulas 2. panta 10. punktā. Tā šaubās par to, vai, ņemot vērā šo definīciju, šī vieta ir "uzņēmējdarbības vieta" arī tad, ja nav ne personāla, ne aktīvu.

32 Šajā ziņā jākonstatē, ka Regulas 2015/848 vācu valodas versijā lietoti valodas ziņā tuvi termini "uzņēmējdarbības vieta" (*Niederlassung*) un "galvenā darījumdarbības vieta" (*Hauptniederlassung*).

33 Tomēr, kā savos apsvērumos norāda Eiropas Komisija, tā tas nav citās šīs regulas valodu versijās, kurās izmantoti semantiski atšķirīgi termini, piemēram, tostarp angļu (*establishment* un *principal place of business*), spāņu (*establecimiento* un *centro principal de actividad*), franču (*établissement* un *lieu d'activité principal*), itāļu (*dipendenza* un *sede principale di attività*), poļu (*oddział* un *główne miejsce wykonywania tej działalności*) un arī zviedru (*driftställe* un *huvudsakligt verksamhetsställe*) valodu versijās.

34 Tādējādi saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Savienības tiesību normas vienveidīgas interpretācijas dēļ, ja tās teksts dažādu valodu versijās atšķiras, attiecīgo tiesību normu interpretē, ņemot vērā tiesiskā regulējuma, kurā šī norma ietilpst, kontekstu un mērķi (spriedums, 2020. gada 9. septembris, *TMD Friction* un *TMD Friction EsCo*, C-674/18 un C-675/18, EU:C:2020:682, 89. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).

35 Pirmkārt, attiecībā uz tiesiskā regulējuma kontekstu jākonstatē, ka jēdziens "uzņēmējdarbības vieta" Regulas 2015/848 2. panta 10. punkta izpratnē ir ietverts šīs regulas 3. panta 2. punktā, kas nosaka starptautiskās piekritības kritēriju maksātnespējas procedūras sākšanai dalībvalstī, kas nav tā, kurā atrodas parādnieka galveno interešu centrs minētās regulas 3. panta 1. punkta izpratnē.

36 Saskaņā ar šīs pašas regulas 3. panta 2. punktu, ja parādnieka interešu centrs atrodas kādas dalībvalsts teritorijā, citas dalībvalsts tiesu piekritībā ir sākt maksātnespējas procedūras pret šo parādnieku tikai tad, ja tam šīs citas dalībvalsts teritorijā ir uzņēmējdarbības vieta.

37 Turklāt no Regulas 2015/848 3. panta 3. punkta izriet, ka, ja maksātnespējas procedūra ir sākta saskaņā ar šī panta 1. punktu, visas procedūras, kas pēc tam sāktas saskaņā ar šī paša panta 2. punktu, ir sekundāras maksātnespējas procedūras.

38 Tātad Savienības likumdevējs ir izvēlējies skaidri nošķirt, no vienas puses, galveno maksātnespējas procedūru, kas minēta Regulas 2015/848 3. panta 1. punktā, un, no otras puses, sekundāro maksātnespējas procedūru, kas minēta šīs regulas 3. panta 2. punktā. Kā izriet no minētās regulas 23., 24., 37. un 38. apsvēruma, "uzņēmējdarbības vietas", kā tā ir definēta šīs pašas regulas 2. panta 10. punktā, atrašanās dalībvalstī ir noteicošais kritērijs vienīgi sekundārās maksātnespējas procedūras sākšanai šajā dalībvalstī. Tāpēc šim jēdzienam nav nozīmes saistībā ar šīs regulas 3. panta 1. punktu.

39 Otrkārt, šāda interpretācija atbilst Regulas 2015/848 mērķim, kas ir nodrošināt tiesisko drošību un kompetentās tiesas noteikšanas paredzamību, izmantojot objektīvus kritērijus (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Novo Banco*, C-253/19, EU:C:2020:585, 20. punkts).

40 Jēdzienu "galvenā darījumdarbības vieta" Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešās daļas izpratnē un "uzņēmējdarbības vieta", kas minēts šīs regulas 2. panta 10. punktā, atbilstības gadījumā šis mērķis tiktu apdraudēts, un tas radītu sajukumu starp būtiskiem kritērijiem galvenās maksātnespējas procedūras, no vienas puses, un sekundārās maksātnespējas procedūras, no otras puses, sākšanai.

41 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus uz pirmo jautājumu jāatbild, ka Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka fiziskas personas, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, "galvenās darbības vietas" jēdziens šīs tiesību normas izpratnē neatbilst jēdzienam "uzņēmējdarbības vieta", kas definēts šīs regulas 2. panta 10. punktā.

Par otro jautājumu

42 Ar otro jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz fizisku personu, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, ja vien nav pierādījumu par pretējo, var prezumēt, ka šīs personas galveno interešu centrs atrodas minētās personas galvenās darījumdarbības vietā, pat ja šai darbībai nav nepieciešams nekāds personāls vai aktīvi.

43 Kā tas izriet arī no Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta pirmās daļas, galvenais piesaistes kritērijs, pēc kura nosaka starptautisko jurisdikciju maksātnespējas procesa sākšanas nolūkā, ir parādnieka galveno interešu centrs. Konkrētajā gadījumā, kad parādnieks ir fiziska persona, kas veic

neatkarīgu darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību, šīs regulas 3. panta 1. punkta trešajā daļā paredzēta atspēkojama prezumpcija par to, ka šīs personas galveno interešu centrs ir šīs personas galvenā darījumdarbības vieta.

44 Pirmkārt, Tiesa ir nospriedusi, ka "galveno interešu centrs" Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta izpratnē jānosaka, visaptveroši izvērtējot objektīvus kritērijus, kurus trešās personas, it īpaši kreditori, var pārbaudīt un ar kuriem var noteikt faktisko vietu, kur parādnieks regulāri pārvalda savas intereses (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Novo Banco*, C-253/19, EU:C:2020:585, 22. punkts).

45 No paša Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta pirmās daļas formulējuma izriet, pirmkārt, ka iepriekš minētie apsvērumi uz ikvienu parādnieku attiecas vienādi neatkarīgi no tā, vai runa ir par sabiedrībām, juridiskām personām vai fiziskām personām, un, otrkārt, ka, šajā tiesību normā izmantojot terminu "intereses", Savienības likumdevēja nodoms bija aptvert visas saimnieciskās darbības kopumā.

46 Tādējādi, pirmām kārtām, šis vispārīgais piesaistes kritērijs, lai noteiktu starptautisko jurisdikciju maksātnespējas procesa sākšanai, kā arī pieeja, kuras pamatā ir objektīvi kritēriji, ko var pārbaudīt trešās personas un kas jāpieņem, lai to piemērotu, tātad ir attiecināmi *a fortiori* uz fiziskām personām, kas neveic neatkarīgu darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Novo Banco*, C-253/19, EU:C:2020:585, 23. punkts). Otrām kārtām, ņemot vērā Regulas 2015/848 3. panta 1. punktā izmantoto jēdzienu "intereses", kritēriji, kas ļauj noteikt fiziskas personas galveno interešu centru, ir līdzīgi neatkarīgi no tā, vai šī persona veic vai neveic neatkarīgu darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību, jo šie kritēriji attiecas uz pēdējās minētās kategorijas personu saimniecisko darbību.

47 Attiecībā uz fizisku personu, kas neveic neatkarīgu darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību, Tiesa ir precizējusi, ka atbilstošie kritēriji, lai noteiktu šādas personas galveno interešu centru, ir tie, kas it īpaši attiecas uz tās ekonomisko stāvokli, kas atbilst vietai, kurā šī persona pārvalda savas ekonomiskās intereses un kur tiek saņemta un iztērēta lielākā daļa tās ienākumu, vai arī vietai, kur atrodas lielākā daļa tās aktīvu (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Novo Banco*, C-253/19, EU:C:2020:585, 24. punkts).

48 Otrkārt, attiecībā uz Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešajā daļā minēto atspēkojamo prezumpciju no paša šīs tiesību normas formulējuma, ievērojot šīs regulas 3. panta 1. punkta pirmo daļu, izriet – ja nav pierādījumu par pretējo, tiek prezumēts, ka fiziska persona, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību, regulāri pārvalda savas intereses tās galvenajā darījumdarbības vietā, jo ir liela varbūtība, ka šī vieta atbilst tās galveno interešu centram. Tātad, kamēr šī prezumpcija nav atspēkota, tās dalībvalsts tiesām, kurā atrodas šī darījumdarbības vieta, ir starptautiskā jurisdikcija sākt maksātnespējas procedūru pret minēto fizisko personu.

49 Šajā ziņā ar to vien, ka neatkarīgās darījumdarbības vai profesionālās darbības veikšanai nav nepieciešami nekādi aktīvi vai personāls, pašu par sevi nepietiek, lai atspēkotu šo prezumpciju.

50 Lai gan parādnieka aktīvu atrašanās vieta vai iespējamais personāls, kas nodarbināts, lai īstenotu ieinteresētās personas neatkarīgo profesionālo darbību vai darījumdarbību, ir objektīvi un trešām personām pārbaudāmi kritēriji, kas jāņem vērā, lai noteiktu vietu, kurā parādnieks regulāri pārvalda savas intereses, šī sprieduma iepriekšējā punktā minēto prezumpciju tomēr var atspēkot

tikai pēc tam, kad ir vispārēji novērtēts objektīvu kritēriju kopums, ko var pārbaudīt trešās personas (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2020. gada 16. jūlijs, *Novo Banco*, C-253/19, EU:C:2020:585, 28. punkts).

51 Turklāt šai prezumpcijai tiktu atņemta lietderīgā iedarbība, ja tā būtu jāinterpretē tādējādi, ka ar to noteikti tiek prasīta aktīvu vai personāla klātbūtne attiecīgās personas galvenās darījumdarbības vietā. Kā Komisija būtībā ir norādījusi savos apsvērumos, pēc savas būtības neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību var veikt bez šādiem aktīviem vai personāla, tādējādi šāda prasība no minētās prezumpcijas piemērošanas jomas izslēgtu ievērojamu skaitu personu, kas darbojas šādā profesijā vai darījumdarbības jomā.

52 Šajā gadījumā no iesniedzējtiesas norādēm izriet – *Landgericht Berlin* (Berlīnes apgabaltiesa) ir konstatējusi, ka, veicot neatkarīgu darījumdarbību Vācijas akciju sabiedrības uzraudzības padomes priekšsēdētāja statusā, parādnieks Vācijas teritorijā vai kādā citā vietā neizmanto nekādu personālu vai aktīvus.

53 Lai gan šāda personāla vai aktīvu esamība nav noteicoša, lai noteiktu personas galveno interešu centru, kompetentajai tiesai, ņemot vērā šī sprieduma 47. punktā atgādinātos kritērijus, jānosaka parādnieka galveno interešu centra atrašanās vieta, ņemot vērā visus objektīvos apstākļus, ko var pārbaudīt trešās personas un kas attiecas uz parādnieka ekonomisko situāciju, piemēram, tādus, kas ļauj noteikt vietu, kur šī persona pārvalda savas ekonomiskās intereses un kur tiek saņemta un iztērēta lielākā daļa tās ienākumu.

54 Ņemot vērā visus iepriekš izklāstītos apsvērumus, uz otro jautājumu jāatbild, ka Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešā daļa jāinterpretē tādējādi, ka attiecībā uz fizisku personu, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību, ja vien nav pierādījumu par pretējo, var prezumēt, ka šīs personas galveno interešu centrs atrodas minētās personas galvenajā darījumdarbības vietā, pat ja šai darbībai nav nepieciešams nekāds personāls vai aktīvi.

Par trešo jautājumu

55 Ņemot vērā uz otro jautājumu sniegto atbildi, uz trešo jautājumu nav jāatbild.

Par tiesāšanās izdevumiem

56 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (astotā palāta) nospriež:

1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2015/848 (2015. gada 20. maijs) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu 3. panta 1. punkta trešā daļa

jāinterpretē tādējādi, ka

fiziskas personas, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai profesionālo darbību, "galvenās darbības vietas" jēdziens šīs tiesību normas izpratnē neatbilst jēdzienam "uzņēmējdarbības vieta", kas definēts šīs regulas 2. panta 10. punktā.

2) Regulas 2015/848 3. panta 1. punkta trešā daļa

jāinterpretē tādējādi, ka

attiecībā uz fizisku personu, kas veic neatkarīgu darījumdarbību vai kādu citu profesionālo darbību, ja vien nav pierādījumu par pretējo, var prezumēt, ka šīs personas galveno interešu centrs atrodas minētās personas galvenajā darījumdarbības vietā, pat ja šai darbībai nav nepieciešams nekāds personāls vai aktīvi.

[Paraksti]